

**OPERA
PRIMA**

Districte
ST. ANDREU

**MONÒLEGS DEL TALLER D'ESCRITURA
AMB BLANCA BARDAGIL**

Amb la col·laboració de: Associació Comissió per la Recerca i la Divulgació de la Memòria de Trinitat Vella, Associació Trinitat Uneix, Centre d'Estudis-Arxiu Vila Besòs Baró de Viver-Bon Pastor, Centre d'Estudis Ignasi Iglésias, Comissió d'història i patrimoni del Casal de barri Torre de la Sagrera, Vocalia de Memòria Històrica de l'Associació Veïnal del Congrés i els Indians, Vocalia de Memòria Històrica i Patrimoni de l'Associació de veïns i veïnes del Barri de Navas. Les sessions del taller s'han realitzat al Museu Cases Barates de Bon Pastor-Museu d'Història de Barcelona, Centre Cívic Navas i a la Nau Ivanow.

José López

Barri de Navas

Sóc en Pepín. Membre de Fem Soroll, entitat cultural de Bon Pastor, districte de Sant Andreu. Un capgròs somrient i ballarí que col·labora amb les Festes Majors. Us espero a l'òpera.

Saps qui soc?

Soc una i dues alhora. Soc l'Església, la parròquia de Sant Joan Bosco i el Mausoleu Metropolità de Barcelona.

Jo et pregunto, em veus lletja? Doncs acosta't i sent aquests murs de ciment, d'estil brutalista de Marià Romaní. Són freds? T'has fixat que la seva forma piramidal t'elevi cap al cel, on mora el nostre senyor Jesucrist?

Entra! No et quedis a la porta. Observa aquests majestuosos vitralls de Lluçia Navarro, tant colorits, per on penetra la llum del dia. No et semblen bellíssims?

I les escultures de Sant Joan Bosco, de Jesús i de la Mare de Déu fetes per Joan Puigdollers? Ohhh, són tan boniques!

Oi que ara ja no et semblo tan lletja? Abridada amb el mantell blau, el color del cel, del mural que presideix l'altar, et sents recollida i plena de pau i tranquil·litat.

Acompanya'm a les meves entranyes. Baixa amb mi i t'ensenyaré el Mausoleu Metropolità amb més d'11.500 columbaris. Fet per al descans etern.

A què és meravellós?

De nou, uns lluminosos vitralls de llum artificial que evocuen les quatre estacions per on discorre el camí de la vida. Una enorme sala dividida en espais amb noms de les estrelles Vega, Navi, Rigel i Atria que ens mostren blocs dividits en quadrícules i rectangles, de nobles materials de marbre marfil i fusta de roure, on dipositar les cendres dels éssers estimats que se n'han anat.

I, per acabar, un passadís amb una successió d'arcs, un petit homenatge a Gaudí.

Una Església i un Mausoleu d'estils contraposats, el brutalista i l'elegant, al bell mig del barri de Navas, espais per al recolliment espiritual, la pau i el descans etern.

Un plaer per a la vista que embriaga com un fresc perfum el nostre cervell.

Ara ja saps qui soc. Ja coneixes la meva història. La nostra història.

L'arquitectura, l'escultura, l'art i l'espiritualitat, reunit en un edifici que marca el caràcter del barri de Navas, districte de Sant Andreu, Barcelona.

Església Sant Joan Bosco

Ángeles Castuera

Barri de Navas

Soc Ángeles Castuera, soc periodista i faig teatre amb Clip

Teatres al Centre Cívic Sant Andreu.

La Sagrera, a tocar del parc de la Pegaso, és on visc.

També conec bé els barris de Navas i el de Congrés - Indians.

M'encanta la vida dels barris de Sant Andreu!

Saps qui soc?

Soc la Urbanització Meridiana. Una petita gran ciutat plena d'històries de vida.

Cases de planta i pis, amb jardí, enganxades les unes amb les altres però separades per grans espais verds. I entre aquests espais, edificis de fins a tres pisos. I aquesta buguenví-lia preciosa. T'ha cridat l'atenció, oi? Ha crescut amb mi! Jo vaig... Com t'ho diria... inaugurar-me no m'agrada... Vaig posar-me en marxa l'any 1944, a instàncies de l'Obra Sindical del Hogar. Soc la primera promoció d'habitatge públic a la ciutat després de la Guerra Civil. Vaig acollir famílies arribades de tot arreu que treballaven, sobretot, com a funcionaris. Em van aixecar en terrenys d'una masia situada entre un poble i un altre. Després, tot va ser Barcelona.

El conjunt de cases i pisos està molt ben ordenat, però no pensis que al principi, tot era maco. Primer de tot vaig tenir fàbriques i tallers al voltant, alguns horts del que quedava de la masia i poques famílies que hi visquessin. Si plovia, tot era un fangar. No hi havia comerços, ni serveis. Quan vam estrenar-me, l'entrada d'una casa costava 10.000 pessetes i la d'un pis, 3.000. Els meus habitants s'havien de moure cap a altres barris de l'entorn per anar a escola, a visitar al metge o comprar. Uns anys més tard, un equip esportiu, el Club Meridiana, i un bar, el Che, van omplir de vida la urbanització i van esdevenir un gran atractiu per al veïnat.

És clar que t'ha agradat la buguenví-lia. El seu color em dona molta personalitat. M'ha acompanyat sempre. Com també ho fan les veus, les cançons, el tintinejar de gots i coberts, els riures, la vida, en definitiva, que surt de les finestres de cada casa.

Ara ja saps qui soc. Ja coneixes la meva història. La nostra història.

Et dic una cosa: tinc por que s'oblidin de mi. Que no em protegeixin i un mal dia, aquestes cases acabin per terra. O convertides en pisos turístics! Mmmm... algun hi deu haver, ja? No deixeu que això passi! Jo, aquí, amb els meus 80 anys, vull continuar sent barri.

Urbanització Meridiana

Roser Olmo

Barri de Navas

Sóc Roser Olmo, mestra jubilada. Visc al Torrent de la Guineu. M'agrada la nostra ciutat, Barcelona, n'estic enamorada. Gràcies al turisme els ciutadans i ciutadanes hem perdut el centre i el voltant dels llocs més emblemàtics, però ens queden els barris.

La nostra lluita ha de centrar-se en preservar aquest tresor que encara no ens han arrabassat. Comprar al barri, seure en un banc a prendre el sol o l'ombra, fer un cafetó o un vermut al bar de la cantonada i saludar el cambrer. Per això participo a la vocalia de memòria històrica de l'AAVV de Torrent de la Guineu-Navas.

Saps qui soc?

Teòricament, soc una font: la Font de la Guineu.

Em sents? Penso que ni em veus. Soc la no-font: un fons voltor em té aquí engabiada, segrestada, voltada de porqueria.

Aquesta pilota, nano, ja l'has perduda. Quasi em toca. Jo et conec, has crescut molt! Vas venir amb els teus pares a pintar el mur de la vergonya que la immobiliària va aixecar a la Meridiana, tancant el pas a tots els veïns. La teva maneta blava de bebè em va acompanyar molt de temps. Quanta gent que hi he vist passar al llarg dels anys!

Si m'haguessis conegut a principis del segle passat... també hauries conegut la Rosita, que tenia una mà per a les plantes! Feia de minyona al 106 del Torrent de la Guineu. Seia aquí al meu costat mentre omplia el càntir. Va venir amb els seus pares de Múrcia. El pare treballava a les obres del metro. Tot el meu voltant era ple de flors i plantes aromàtiques. Fins i tot, allà al fons, hi tenia tomaqueres i pebroteres.

Molta gent que passava amunt i avall per sota el pont del tren s'hi aturava i petava la xerrada i no n'era poca.

La de minyons que pujaven a la figuera al juny i al setembre! Acabaven plens de picades de mosquits, tàvens, abelles... i amb les butxaques ben plenes de figues.

Avui soc una font eixuta, però abans era una font ben viva. Quan plovia, el torrent que m'alimentava anava ben ple d'aigua. Penseu que les guineus baixaven de la muntanya a beure-hi i, de pas, a menjar alguna gallina o conill de les cases i masies del voltant.

De fragàncies no me'n faltaven: la menta, l'alfàbrega, la camamilla... No tot eren perfums. També se sentia l'olor de fang dels aprenents de la bòbila quan es rentaven, i la de l'escombraire que s'aturava aquí al costat, camí de la porquera. L'olor que més m'agradava era la de la foguera de Sant Joan. Quan els veia a tots contents, ballant, menjant, bevent, ben vestits i nets... La de parelles que he vist amagar-se darrere els talussos! Aquella nit màgica no se sentien els renecs dels carreters. L'orquestra, amb més voluntat que encert, alegrava les nostres oïdes.

Ara ja saps qui soc. Ja coneixes la meva història. La nostra història.

Ajuda'm a tornar a ser. A tornar a ser-hi. Vull la vostra companyia una altra vegada. Vull sentir les vostres veus, parlar-vos...

Parleu-me. Parlem-ne.

Font de la Guineu

Matias Lo Cascio

Barri de Navas

Dramaturguionista y poeta alternativo Argentino que investiga dinámicas de creación caótica en residencia en la fàbrica de creació "Fabra i Coats" en el barrio de Sant Andreu.

¿Sabes quién soy?

Bofarull – Palencia – Espronceda.

Soy Plaza Islandia.

Hija de un Dios que no conozco; de una mano amiga que forjó mi acero y dio forma a estas esquinas que hacen un triángulo imperfecto. No... Imperfecto, no. Isósceles. Un triángulo isósceles.

Bofarull – Palencia – Espronceda.

No tengo domicilio. Nadie recibe cartas ni paquetes a mi nombre. Nadie puede empadronarse aquí. O nadie debería hacerlo. No tengo un cartel que diga fuerte y claro quién soy. Soy una sorpresa.

Soy algo diferente... Sé que soy Plaza. Que soy Islandia. No... No soy Islandia. Represento a Islandia. A las familias pesqueras que se han mudado a estas tierras. A los catalanes que se dedicaban a la pesca. Al bacalao. Dicen que Islandia tiene el mejor bacalao del mundo. ¡Hay que honrar al Bacalao! ¡Soy un homenaje al bacalao!

No... No soy un homenaje al bacalao.

Soy la memoria de un géiser. Eso.

Mira como tiemblan mis aguas.

Mira como tiemblan mis aguas.

Mira como tiemblan mis aguas.

¿Ves el surtidor? Representa el fenómeno del géiser y todas las emociones que... Que...

Mira como tiemblan mis aguas.

Si te quedas, en un ratito saldrá del surtidor un chorro de agua de casi veinte metros. Y cuando el agua caiga, te refrescará. Y todos esos chorritos al costado de la fuente harán una bruma; y todo se transformará en un paisaje islandés... Sea lo que sea que signifique "un paisaje islandés"

A veces creo que soy Paloma. Que las láminas de acero son mis alas. No... No soy Paloma. Mis amigas jubiladas dicen que son cascadas, las más importantes de Islandia. Mira, abajo. Están sus nombres en cada lámina: Gullfo, Skogafoss, Fjallfoss, Godafoss y Dettfoss. Creo que algo quiere decir que acaben en "Foss", pero como nunca me enseñaron a hablar islandés, no lo sé. Lo más cerca que estuve de Islandia fue cuando nació. Vino la presidenta Finnbogadóttir. Dijo que yo era la unión de dos pueblos. El puente sobre los grandes, profundos y terribles mares que separan a Barcelona de Islandia. Pero...

¿Cómo ser puente hacia un lugar que no conozco?

Bofarull – Palencia – Espronceda.

Cuando abrí los ojos por primera vez en abril del 95 vi al alcalde Maragall, a los miembros de la Cofradía del Bacalao, a familias enteras –y partidas–. El Forn de Pa Gil ya ofrecía su pan de masa madre, ¡y no había Mercadona! Había un cine allí. El cine Rívoli. Yo nunca pude entrar por estar atrapada entre Bofarull, Palencia, Espronceda. Pero no hacía falta porque el cine venía a mí. La gente que esperaba conmigo para entrar a ver la película, o que salía y necesitaba reposar las ideas, lo comentaba todo. Hablaban de junglas de cristal, de corazones valientes, de una tal Pocahontas... Ahora nadie me cuenta historias.

Truuuuuummmmmmm... Truuuuuummmmm... Mira cómo se me revuelve el agua. Truuuuuummmmm... No quiero a mentirte. Truuuuuummm Ya no tengo chorros de casi veinte metros. Truuuum... Lo apagaron. Me apagaron, como se apaga todo lo que no se entiende.

Mis aguas... Mis aguas no son mías. Hay un señor que abre y cierra un grifo. A veces estoy vacía. El resto del tiempo estoy estancada. Antes pasaba por aquí el Rec Comtal, un canal que abastecía de agua a la ciudad. El agua fluía, como la vida social. Pero ahora...

José me odia.

No sé quién es José.

Escribe mucho en Google. Dice que “Palomas, gaviotas y cotorras cagan a todo Dios; Que hay mucha indigencia inmoral– ¿Qué significa eso José?–; Que estoy sucia por culpa de los despojos humanos que vienen del comedor social que hay sobre la Meridiana; Que las ratas beben de mis aguas; que estoy llena de latas de cerveza, de gente de mierda; que soy guarra, innecesaria, inentendible; un vertedero humano”

... No tengo cuenta de Google. Apenas si tengo una entrada en Wikipedia que dice: Entre Bofarull, Palencia y Espronceda hay una plaza. Si pudiera escribir te diría que no soy lo que dice. Que para esos “despojos humanos” yo soy plaza, pero también soy un hogar. Un oído. Un abrazo para celebrar sus alegrías. Un hombro en el que llorar sus penas. Y ellos un hombro donde llorar las mías.

Bofarull – Palencia – Espronceda.

Mi boca me sabe a óxido.

A plumas de palomas, gaviotas, cotorras.

Restos de café y cerveza.

Ladridos. Grito de gol.

El grupito de jubiladas por la mañana.

El nazi gritón por la tarde.

A veces me visto de lila y amarillo para evitar que se fijen en las hendiduras de mis mármoles.

Me duelen los escalones de tanta gente que se tropieza.

El silencio de Bofarull me abraza. Pero prefiero el ruido de Espronceda.

Me siento odiada, diferente, lejana.

Extranjera.

Soy un oasis en medio de otra cultura.

Soy Bofarull – Palencia – Espronceda

Palomas – Gaviotas – Cotorras

Islandia – Navas – Barcelona

Creo que... ahora ya sabes quién soy. Ya conoces mi historia. Nuestra historia.

Ayúdame a que no me odien, a que me entiendan.

Puedes empezar completando mi página de Wikipedia. Pon: Plaza Islandia es un puente entre los pueblos que... No.

Creo que no se puede ser plaza y puente. ¿O sí?

Mejor pon: Plaza Islandia nació para unir.

Sí. Eso. Empecemos por ahí.

Plaza Islandia / Plaça Islàndia

Enrique García

Barri La Sagrera

Em dic Quique, sóc del barri del Bon Pastor i membre de la

Junta del Centre d'Estudis-Arxiu Vilabesòs, entitat que

destina els seus esforços a estudiar, mantenir i divulgar la memòria col·lectiva dels barris del Bon Pastor i Baró de Viver. Participar activament al projecte de l'Opera "La rosa dels set pètals" és una oportunitat d'apropar el Liceu a aquests barris i la nostra història a tothom. Moltes gràcies per fer-ho possible.

Saps qui soc?

Soc la Plaça Masadas, amagada entre els carrerons de La Sagrera.

Aviat faré 150 anys. Sí, sé que hi ha moltes places tant o més antigues que jo, però poques poden presumir de tenir una porxada com la meva.

He vist passar molta vida del barri. Durant molt de temps vaig acollir un mercat: peix, carn, fruites i verdures...

Els pagesos portaven fruites i hortalisses de ben a prop; l'estudi de fotografia del Boldu, la drogueria Figueras, la cotonera Canals. Fins i tot un banc ocupava una cantonada.

Saps que vaig tenir una font i que ara tothom la busca? Hi figurava l'any del seu naixement, 1881, per si la trobes...

El mercat va desaparèixer i, tot seguit, els primers diumenges de mes, infants i grans venien a comprar i vendre joguines de segona mà.

Ara el silenci i la tranquil·litat ocupen els meus matins, i conviden a seure, llegir un diari o un llibre, a prendre un cafè; a la tarda, nens i nenes m'omplen de vida i alegria. Veïns i veïnes socialitzen entre els meus porxos i, de tant en tant, junts gaudim de concerts de música de tot tipus, perquè tothom és benvingut.

I, com t'he dit, aviat faré 150 anys. Ja formo part de la història d'un barri que abans no era Barcelona, però que m'ha gaudit com jo ho he fet dels seus veïns, siguin part de la seva vida.

El meu cor bateja al ritme del barri i de la seva gent: apoc a poc al matí, més ràpid a la tarda, i buscant el repòs a la nit.

Encara sento l'olor de les fruites i verdures o del peix que s'hi venia. Veig els colors de les joguines que els diumenges passaven de mà en mà i sento les rialles dels nens que hi juguen o el xiuxiueig dels "secrets" que es transmeten sota els porxos...

Quan em visitis, recorda aquestes veus i olors.

Quan em creuis de punta a punta o vinguis a fer un cafè, una passejada, a trobar-te amb algú, o a sentir un concert, recorda la meva història.

Ara ja saps qui soc: la Plaça Masadas. Ja coneixes la meva història. La nostra història.

Soc un racó dins el barri de La Sagrera que tothom sent com a seu.

Plaça Masadas

Xavier Franch

Barri de Baró de Viver

Tot i néixer a Sant Andreu, he viscut al Bon Pastor fins els 31

anys. Ara ja no hi visc, però les meves arrels són d'aquest

barri. Com a educador social, he treballat a diversos barris. Ara estic jubilat i col·laboro al Centre d'Estudis Arxiu Vilabesòs.

Saps qui soc?

Doncs si t'agrada l'esport diferent, aquesta és la teva casa: soc el Club de Lluita de Baró de Viver.

Potser t'estranyarà el que ara et diré, però jo vaig néixer l'any 1962 al Bon Pastor, a uns locals de la Parròquia del barri. Tanmateix, allà no va quallar la meva proposta esportiva i vaig haver de marxar. Saps per què?

Doncs perquè la vestimenta dels meus lluitadors no va agradar gens a algunes persones de la parròquia, que pensaven que no eren prou decoroses. Bé, coses d'aquells anys! Així, de la mà de l'Antonio Asensio, home molt compromès políticament i perseguit per la dictadura a causa de les seves idees antifeixistes, que mai es va rendir, vam arribar al barri germà del Baró de Viver i ens vam fundar com a Club. En un primer moment, ens vam aixoplugar al Centre Social del Baró de Viver i durant molts anys, vam poder oferir activitats de lluita al jovent del barri. Però no et pensis, eh?, he passat moments molt difícils, amb problemes d'espai, d'instal·lacions deficientes i altres dificultats. La humitat que tenien les meves parets, el mal estat d'alguns dels materials que feien servir els nois i noies del barri, em feien sentir molt malament. Ells es queixaven i tenien tota la raó. Per a practicar un esport com Déu mana, es necessiten unes instal·lacions dignes i en condicions. Ai, si jo pogués parlar!... Quantes vegades els ho hauria reclamat a les autoritats que gestionaven aquests temes!! Però, tot i això, malgrat les dificultats, mai he deixat d'oferir al jovent del barri la possibilitat de practicar el noble esport de la lluita.

De les meves parets, han sortit un bon grapat de lluitadors i lluitadores. Sí. Sí, lluitadores també. És clar que sí! Els temps han canviat i ara les dones són un pilar fonamental del meu planter esportiu. Hem competit a molts campionats i tot i no poder-me desplaçar físicament (per culpa d'aquests ciments que no em deixen moure mai del lloc!) he acompanyat sempre als meus lluitadors i lluitadores allà on han anat, portant ben alt l'estendard del club i del Baró de Viver per tota Catalunya i arreu de l'Estat. I hem guanyat molts d'aquests campionats, tant individualment com per equips. Jo n'estic molt orgullós de tots ells i elles!!! Junts hem projectat el nom del barri per tot el món, mostrant el bon saber fer de la gent d'aquesta part de Barcelona, sovint oblidada i marginada.

Avui gaudeixo d'unes noves instal·lacions a la Llosa del Baró de Viver, un espai que es va construir quan Barcelona va fer realitat el somni olímpic i que, remodelat, m'ha permès oferir als joves esportistes poder practicar dignament la lluita, en les seves diverses modalitats: lluita lliure, greco-romana, Thai i Arts Marcials Mixtes. En aquests moments, tinc més de 40 persones d'edats i orígens molt diversos. Aquesta olor de suor que pots sentir quan entres al Club, és un senyal d'esforç, de superació, de l'amistat que es viu aquí... I és que som una gran família, tot i que pot semblar que ens estomaquem! Però no t'ho creguis pas, en realitat ens estimem molt, ja que ens uneix el mateix amor per la lluita. I això em fa molt feliç!

Doncs tot això és el que he fet durant tots aquests 53 anys en actiu. Qui ho diria, oi? Com pots veure, estic en plena forma. Durant aquests anys, he ofert als nois i noies dels barris de Baró de Viver, Bon Pastor, Trinitat Vella, Sant Andreu i, fins i tot, de la veïna Santa Coloma, un gran ventall de modalitats de lluita on, a través de la seva pràctica, he mirat de transmetre valors humans: de respecte, de companyonia, de superació personal, de confiança en un mateix, de compromís social... A la meua manera, he lluitat per oferir al jovent del barri una alternativa de vida que, a través dels valors esportius, els apartés de les males influències i la marginació en què vivien i poder trobar, així, un sentit més positiu a les seves vides. Crec que me n'he sortit prou bé, no?

Ah, i continuo igual d'il·lusionat com quan vam començar amb l'Antonio a la dècada dels 60!! La feina, sovint, és feixuga i amb força obstacles, però els afrontem amb coratge i valor, pensant sempre en totes les persones que van iniciar aquesta aventura esportiva amb mi. Junts hem pogut viure moltes alegries, amb molt d'esforç i treball i sempre les hem compartit amb el barri i la societat.

Ara ja saps qui soc. Ja coneixes la meua història. La nostra història.

I aquesta història és compartida amb moltes persones que jo he vist créixer i de les quals em sento el seu company i amic més proper. Els he vist esforçar-se, superar-se, gaudir dels seus triomfs personals però també dels seus companys del club. Recordo molt bé els crits d'alegria per aquests triomfs que tots compartíem, però també els plors pels campionats que no havíem pogut guanyar. Per què com t'he dit abans, som una gran família i hem estat un referent positiu per a moltes persones del Baró de Viver i de molts altres barris. I ara ja ho saps, si tu vols, aquesta també pot ser la teua família. Jo t'espero amb els braços ben oberts!!

Club de la lluita de Baró de Viver

Montserrat Martínez

Barri de Bon Pastor

Vaig néixer al districte de Sant Andreu i sempre he viscut al barri del Bon Pastor, un lloc que forma part de la meva història personal.

Soc una persona curiosa, m'agrada aprendre coses noves i gaudir de la cultura, l'art, la lectura i les activitats que em permeten continuar descobrint. També valoro molt compartir aquests interessos amb altres persones i participar en la vida cultural de la meua ciutat.

Saps qui soc?

Soc el Centro Blanco del Bon Pastor.

Sempre he estat en contacte amb la gent del barri tot i que no sempre del mateix barri ni de la mateixa ciutat.

Au, ves! Però si ets un edifici. Com t'hauries pogut moure?

Deixa'm que t'ho expliqui: La meua història comença l'any 1930, a la barriada Sanchis de la ciutat de Santa Coloma. Davant meu hi havia la fàbrica de productes químics del senyor Enric Sanchis, i va encarregar la meua construcció a l'arquitecte Josep Alemany. Saps per què la meua façana és blanca? No? Una pista... a veure si l'endevines: tinc columnes i les finestres semblen vitralls. Doncs sí. Al principi vaig ser una capella pels obrers de la fàbrica. Però no pas per gaire temps... L'Enric Sanchis va obrir una escola, no n'hi havia cap més al barri. Aquí, els nens aprenien de lletres i números.

Es va acabar aviat perquè va arribar la guerra. Maleïda sia. Durant la guerra, vaig ser Ateneu Popular. Volíem transformar la societat mitjançant l'educació i la cultura fomentant el sentiment de comunitat. Després, amb l'entrada de les tropes franquistes, em van ocupar militars italians que inspeccionaven la fàbrica, com que també vaig ser les oficines de la fàbrica de municions van estar cercant secrets. En aquells anys, també vaig fer de dispensari. Havia nascut per tenir cura de l'esperit dels homes i dones del barri i amb el temps, també vaig guarir els seus cossos.

Als anys 40, la família Sanchis em va cedir a la Congregació de Sant Lluís Gonzaga per fer-hi catequesi. Així nèxia el "Centro Lourdes Kostka". Mira per on nois de famílies benestants veien com vivien altres famílies menys afavorides. Les associacions catòliques i el mossèn, que li dèiem pare Botella, intentaven alleujar una mica la misèria del barri.

Recordes que t'havia dit que havia canviat de barri i de ciutat? Doncs sí: a principis del 1945 vam passar a formar part de Barcelona i ens vam anomenar Bon Pastor.

Cap a finals dels 40, ja no només feia catequesi: també hi havia dispensari, una escola i el "Hogar de los Trabajadores", que als anys 50 va donar lloc als "Tallers de Nazaret", una mena d'escola de formació professional.

A poc a poc arribem als convulsos anys setanta.

Anys en què no podíem parlar, ni tan sols reunir-nos per fer activitats plegats. En aquest ambient enrarit, al Salvador Angosto se li va acudir que, a partir d'ara, em diria "Asociación de Cabezas

de Família”. Caps de família? Sí, sí sona estrany, però no podíem posar a la meva façana el nom real dels partits i sindicats que s’hi reunien a dins. Aquí es parlava de tot allò que no es podia dir enlloc.

I jo escoltava embadalit. Tothom volia construir un futur millor.

Escoltava, callava i els deixava fer. No hi havia més remei.

A les nits, preparaven octavetes que al matí repartien als companys de La Cumbre, de la Seat, de La Maquinista... I vet aquí que arriba la Isabel Domínguez i em diu:

- Escolta, Centro Blanco, que les dones del Bon Pastor també lluitem quan cal! I què vam fer? Doncs vaig ser també la Asociación de Amas de Casa del Buen Pastor.

No pensis que sempre vaig sentir converses tan feixugues, no... Recordo amb molta tendresa la canalla que venia al centre juvenil a fer activitats, aquelles aferrissades partides d’escacs o les pel·lícules del cineclub. Per aquells temps també vaig conèixer moltes muntanyes. Sant tornem-hi! Però si ets un edifici! Sí, sí, però jo hi era quan l’Agrupació Excursionista preparava les rutes al Matagalls, a les Agudes, al Puigmal...

Als anys setanta, jo era el cor del barri. I després va arribar l’època més fosca. La família Sanchis em va vendre a un especulador immobiliari que, molt aviat, va voler fer fora tothom. Va començar la feina bruta per deixar-me buit i a la llarga, enderrocar-me. Però els veïns, que ara ja tenien una Associació de Veïns amb permís i tot, com sempre, van lluitar amb ungles i dents pel seu Centro Blanco. El divuit de març de mil nou-cents setanta-sis es dicta una ordre de desnonament. Un altre cop: lluita, reunions, manifestacions... Molt d’enrenou i silenci. Ara soc un solar erm, un descampat. Però les llavors, les arrels de la convivència, de la germanor, de les ganes de compartir i gaudir encara hi eren i un dia van esclatar.

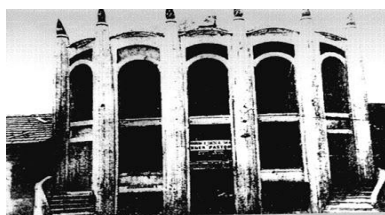
I vau poder gaudir, finalment, del vostre Centre Cívic.

Ara que ja saps tot el que es va coure a dintre de les meves parets ja podràs, entendre per què encara que fos enderrocat continu vivint al Centre Cívic i a l’Associació de veïns i veïnes del Bon Pastor.

He passat d’olorar les espelmes i el vi de missa a olorar el desinfectant i la malaltia. Però si m’he de quedar amb alguna olor sens dubte que em quedo amb la de la suor de les companyes i companys que van lluitar per les llibertats ofegades. També vaig sentir paraules plenes d’emocions, rialles i crits de la canalla jugant. Ara el meu esperit olora els arbres que cada primavera omplen la meva plaça de flors grogues.

Ara ja saps qui soc. Ja coneixes la meva història. La nostra història.

Aprofita totes les oportunitats que tens per reunir-te, compartir i fer activitats amb el teus veïns del barri ara que pots i així fareu que el meu esperit sigui molt present.

Centro Blanco

Roser Puig

Barri de Congrés i els Indians

Soc Roser Puig Volart, vaig nèixer i viure al barri del Congrés Eucarístic el 1967. Visc a la Meridiana a prop de la plaça del Mossèn Clapés.

Soc pintora plàstica i creativa, faig escultura i escenografia i m'agrada escriure. Pertanyo al Grup de Pintors de Sant Andreu.

Saps qui soc?

Soc el Canòdrom de la Meridiana, l'Hipòdrom dels pobres.

La meua vida ha sigut una constant transformació, un perpetu canvi.

Ara soc un espai verd pel veïnat, un parc on juga la canalla o perquè la gent s'hi trobi. Però no sempre he tingut aquesta forma... Potser no ho saps, però jo abans de nèixer n'era l'Hort de Can Ros, terra fèrtil i fruits olorosos, alimentava una multitud de criatures, des de les més minúscules fins a grossos cavalls de carro, tot era vida a l'Hort... Però un dia que mai oblidaré, entraren les màquines i a on hi havia tomaqueres i mongeteres obriren un sot, escapçaren plantes i arbres verds, per posar maons i ciment... Vaig néixer, en varen posar unes ales d'avió, una forja de formigó, un brise-soleil i ceràmica vidriada les parets, tota una vedet, tan engalanada que als meus pares els hi van donar un premi, per haver-me parit tan bé... I vaig veure la llum el 2 d'abril de 1964, just vint-i-cinc anys de l'inici del silenci.

Després varen arribar els llebrers i la seva obsessió en forma de llebre mecànica, les apostes, el joc, els festivals... fins i tot sardanes i majorets... els diners, els milions que passaven d'una mà a l'altra mà... i les pèrdues, els deutes, els impostos, l'Hipòdrom dels pobres el van matar els deutes... Ja veieu... jo que era tan important, el tercer d'Europa, ensorrat en la misèria. Tots els collarets d'or que tinc son de gossos.

Però jo soc totes les parts que he perdut, totes les parts que he guanyat.

Soc la música inaccessible que la llebre metàl·lica fa en córrer.

Soc l'olor dels seus perseguïdors tancats a les llaunes una tarda d'estiu.

Soc l'esgarripança dels seus lladrucs de por i tristesa.

Soc el sabor les llàgrimes del perdedor amb la cartera buida.

Soc el so de les llengües del barri que diuen que vens a veure'm massa dies.

Soc el somriure de la il·lusió del que aposta el seu salari.

Soc l'olor dels tomàquets de l'hort, les flors, les abelles i tela d'aranya que va de branca a branca.

Soc un parc sense ombra, amb arbres a mig créixer i els somnis incomplets, a trossos.

Ara ja saps qui soc, ja coneixes la meua història, la nostra història...

Ara ja saps que soc els trossos que he guanyat i soc els trossos que he perdut, soc els somnis incomplets... recorda'm.

Canòdrom

Cecilia/Celia Plazas

Barri de Sant Andreu de Palomar

Em dic Celia, sóc del barri del Bon Pastor i pertanyo al Centre d'Estudis-Arxiu Vilabesós i també sóc guia del Museu de l'Habitatge

i de les Cases Barates del Bon Pastor. Participar activament al projecte de l'òpera "La rosa dels set pétals" és per a mi una experiència inolvidable. Mai hem tingut el Liceu tan a prop. Moltes gràcies per fer-ho possible.

¿Sabes quién soy?

Soy la Casa del Oficial del carrer del Pont de Sant Andreu de Palomar.

Seguramente habrás pasado mil veces por delante y no sabes de mi existencia ni conoces mi historia.

Soy una de las cuatro casas que están situadas en el carrer del Pont, y me siento orgullosa de ser de las más antiguas de Sant Andreu de Palomar, aunque a día de hoy estoy ruïnosa por el paso del tiempo. Pero por fin han decidido devolverme a la vida.

¿Qué te parece si hacemos un viaje en el tiempo?

Sabía que me dirías que sí. Veo que he conseguido captar tu atención.

Muchos vecinos se vieron obligados a alojar en sus hogares a militares, en tiempos de guerra, daba igual que estos estuvieran acantonados en la zona o simplemente de paso.

Una ley que perduró entre el siglo XVIII y XIX, obligaba a ello.

Dependiendo del rango militar éstos se instalaban en casas más pudientes o humildes.

Ahora eso sí, si tenías una cuadra te tenías que hacer cargo de los caballos.

Como ya puedes imaginar la casa era por así decirlo, de clase media-alta.

No fui escogida al azar, que va, yo estaba estratégicamente hablando, en un lugar idóneo, para el oficial que yo acogía en mi techo.

Y te preguntarás ¿que tenía yo para tener este honor?

Te pongo en contexto y lo entenderás:

Sant Andreu de Palomar fue municipio independiente hasta 1897, (que sepas que no lo tuvieron fácil para anexionarnos a la ciudad de Barcelona). Estábamos a pocos kilómetros de la ciudad y era una ubicación perfecta para las tropas.

A mi derecha la estación de tren de Sant Andreu Comtal, la más antigua que estuvo en funcionamiento hasta su cierre.

Y a pocos metros de mí, pasaba el caudal del Rec Comtal, camino a la ciudad de Barcelona.

Pero la razón de más peso es que me encontraba justo en el lateral de la Parroquia de Sant Andreu de Palomar, delante de la torre del campanario, que para tu información era una torre de campanario mixta.

No me mires así que no te estoy tomando el pelo, en aquellas épocas existieron estas torres, no todas lo eran, pero yo me encontraba delante de una de ellas.

En tiempo de paz, eran utilizadas tanto por los párrocos como por los civiles, y en tiempos de guerra también por los militares. Y como puedes suponer, el oficial era el encargado de avisar a las tropas de cualquier peligro a base de campanadas.

Pero eso sí ¡organización!: los párrocos accedían a la torre por el interior de la parroquia y los civiles y militares accedían por una pequeña puerta en el exterior, que seguro que también te ha pasado desapercibida.

A mí nadie me preguntó si yo quería albergar a un oficial. Por culpa de esta dichosa ley me hicieron sufrir, arrancándome del resto de mi hogar.

Déjame que te explique: Yo era una casa donde la familia que la habitaba me cuidaba y me sentía feliz, y por culpa de esta ley, me convertí en una pequeña estancia, donde un muro me separaba del resto de la casa.

Mis dueños se vieron obligados a habilitar una habitación, la más cercana a la calle, creando un espacio cómodo para este oficial, abriéndole una puerta de salida al exterior, para que no se mezclara con los demás habitantes de la casa, el motivo era para evitar problemas.

Y así es como me convertí en la Casa del Oficial.

Cómo echaba de menos las idas y venidas, las risas, y las voces de esta familia.

Pero nada es eterno, y cada noche, al cerrar los ojos soñaba con la tan ansiada paz y con esta familia recorriendo toda la casa, incluida mi estancia.

Perdona por ponerme melancólica, ha pasado mucho tiempo, y recordar me ha puesto un poco triste.

Créeme cuando te digo que estoy orgullosa de ser quien soy.

Nuestras casas han albergado a artesanos y a campesinos, casas sencillas o a personas de clase media, clase alta, burguesía etc.... durante estos siglos.

Y siglos después sigo aquí y tengo una historia que contar:

Soy la casa número 4, la Casa del Oficial.

Soy una de las casas más antiguas de Sant Andreu de Palomar y aunque seguramente habéis pasado por delante, no conocéis mi historia, las guerras me convirtieron por ley en la Casa del Oficial.

Cierro los ojos y aun puedo notar el frío metal de la campana y las armas, éstas envolviéndome en un aroma de pólvora, que me hacía sentir la angustia de lo que estaba por venir. Pero si los abro, puedo sentir el olor a pan, las risas y el sonido del agua corriendo por el caudal del Rec Comtal, el que tantas veces me mecía para dormir.

Ahora ya sabes quién soy, ya conoces mi historia, nuestra historia.

Soy el resto que queda de esta obligación impuesta en tiempos de guerra, si me quieres conocer, ven a verme, te estoy esperando. Busca el carrer del Pont, que también es una de las calles más antiguas del barrio, me verás de seguida.

Soy la casa número 4, la Casa del Oficial. Una pequeña placa lo indica en la pared.

Casa del Oficial del carrer del Pont

Ricardo Solsona

Barri de Sant Andreu de Palomar

Sóc veí del barri de Sant Andreu del Palomar i m'agrada implicar-me en els processos comunitaris. Vaig participar a Art i Part, una experiència brutal que em va connectar amb la cultura i la creativitat del districte. Em motiva participar a l'espai públic i a les activitats que fomenten la convivència a Sant Andreu.

Saps qui soc?

Soc la plaça que alimenta, que reuneix, distribueix i protegeix. Soc la plaça del Mercadal de Sant Andreu. Espera... s'apaguen els meus llums, amb més de cent anys.

Les peixateries tanquen les escates del dia, les carnisseries amainen el vermell, i les fruiteries reposen colors com fulles a la tardor. Sabateries silencien petjades futures, els marcs es queden buits d'ulls que miren, els refugis es recullen dins les ombres, i els braus s'estiren sota la lluna.

La gent surt i entra fent zig-zag entre les meves voltes indianes, on es barregen veus de mercat, vendes i molta especulació. Les meves porxades —antic aixopluc d'esperances— avui donen cabuda a qui no té sostre, com ho va fer el refugi fa molt de temps. Sota els meus arcs dorm la dignitat callada dels oblidats.

Vull continuar bategant. Ara amb els maons calents d'urbanitat, abans amb el petricor de la terra humida. Abans, el pas lent dels carros; ara, cotxes que no poden accedir. Crits que no se senten, olors a mar i a terra que s'esvaeixen. Els ocells, que abans em cantaven l'alba, queden silenciats.

Però també soc història. Naixí en plena llibertat com Sant Andreu de Palomar, municipi fins al 1897, quan els pagesos acamparen en un mercat a l'aire lliure al meu cor Projectada el 1850 per l'arquitecte Josep Mas i Vila, les meves porxades neoclàssiques van ser la llavor del que soc avui. L'any 1914, em cobrí amb una estructura metàl·lica, com la filla del ferro característica de finals del segle XIX, i des d'aleshores vaig acollir quaranta parades que han passat de mà en mà fins a la quarta o cinquena generació de famílies venedores.

Durant la Guerra Civil, sota les meves pedres dormia el refugi antiaeri 439, un túnel amb capacitat per a 4.300 persones, descobert novament fa pocs anys i reivindicat com a patrimoni de memòria col·lectiva.

Fa pocs anys, he viscut una metamorfosi: enmig d'obres acurades s'han reformat les meves naus, reutilitzant el ferro antic, i mantenint lentilles de fosa, per integrar-me a la vida contemporània sense perdre l'alè del barri perquè...

Soc la pell de les trobades, la memòria que no oblidarà, el cor antic que encara batega al ritme del barri que em fa ser.

Ara ja saps qui soc, ja coneixes la meva història, la nostra història. Continuem protegint, vivint, gaudint i celebrant. Fent fora les bombes de l'especulació. Perquè mentre hi hagi vida entre els meus porxos, aquesta plaça continuarà essent resistència. I plaça.

Plaça del Mercadal

